

Dvě iniciativy z České republiky získávají Cenu EU pro kulturní dědictví / Ocenění Europa Nostra pro rok 2017

Brusel / Haag, 5.dubna 2017 – Evropská komise a sdružení Europa Nostra dnes oznámily vítěze Ceny Evropské unie pro kulturní dědictví / Ocenění Europa Nostra pro rok 2017, nejvyšší evropské vyznamenání v oblasti kulturního dědictví. Za mimořádný přínos v kategoriích památková péče; výzkum; mimořádný přínos při péči o kulturní dědictví ze strany jednotlivců nebo skupin a vzdělávání, odborná příprava a osvěta je oceněno 29 laureátů z 18 zemí. Mezi vítězi jsou letos i **dva výjimečné projekty z České republiky: obnova barokního areálu v Kuksu a celonárodní vzdělávací program Památky nás baví**. Nezávislá porota vybírala z celkem 202 předložených projektů, zaslaných organizacemi i jednotlivci z 39 zemí z celé Evropy.

Zároveň je také zahájeno [online](#) hlasování pro veřejnost, kde mohou zájemci z celého světa podpořit oblíbený projekt ze své či jiné země. Hlasující mají možnost vyhrát cestu pro dvě osoby do Finska a zúčastnit se jako hosté slavnostního vyhlášení vítězů, které proběhne 15. května v historickém městě Turku. Během slavnostního večera bude vyhlášeno také sedm nositelů grand prix, z nichž každý obdrží finanční odměnu ve výši 10 tisíc euro.

„Gratuluji všem vítězům. Jejich výsledky znovu dokazují zanícení, s jakým Evropané chrání a pečují o své kulturní dědictví. Tyto projekty podtrhují důležitou roli, kterou kulturní dědictví v našich životech a naší společnosti hraje. Zejména dnes, kdy Evropa čelí mnohým společenským výzvám, nám právě kultura pomáhá podněcovat zájem o společnou historii a hodnoty a podporovat toleranci, vzájemné porozumění a sociální začlenění. Evropský rok kulturního dědictví 2018 bude ideální příležitostí zameřit se na to, co nás jako Evropany spojuje – naši společnou historii, kulturu a dědictví. Evropská komise hodlá i nadále toto ocenění a projekty zaměřené na památkovou péči v rámci programu Kreativní Evropa podporovat,“ řekl **Tibor Navracsics**, eurokomisař pro vzdělávání, kulturu, mládež a sport.

„Srdečně blahopřeji letošním vítězům a vzdávám úctu všem, kteří se na těchto výjimečných výsledcích podíleli, a to jak svým impozantním talentem, vášnivým zanícením či štedrostí. Stali se součástí skupiny 450 pozoruhodných projektů, které byly za posledních 15 let Evropskou komisí a Europou Nostrou oceněny. Všichni vítězové jsou důkazem, že kulturní dědictví je klíčovým nástrojem pro udržitelný ekonomický rozvoj, sociální soudržnost a začleňování v Evropě. Vedoucí představitelé EU by se měli chopit historické příležitosti, kterou Evropský rok kulturního dědictví 2018 představuje, a vyzdvihnout jeho mnohostranný přínos. Dědictví spojuje země, společenství a kultury v Evropě i mimo ni,“ prohlásil **Plácido Domingo**, známý operní pěvec a prezident sdružení Europa Nostra.

Slavnostní vyhlášení Ceny EU pro kulturní dědictví / Ocenění Europa Nostra proběhne za přítomnosti eurokomisaře Navracsicse a maestra Plácida Dominga v podvečer 15. května v kostele Sv. Michala ve finském Turku. Této slavnostní ceremonie se zúčastní 1 200 zástupců odborné veřejnosti, dobrovolníků a zájemců z celé Evropy, jakož i představitelů evropských institucí, hostitelské země a dalších členských států.

Nositelé ceny budou mít rovněž příležitost představit své projekty podrobněji, a to 14. května v budově místní konzervatoře, a zúčastnit se dalších akcí v rámci [Kongresu evropského kulturního dědictví](#), který bude v Turku ve dnech 11. – 15. května probíhat. Tento kongres, organizovaný Europou Nostrou, bude inspirující platformou pro výměnu zkušeností a debaty o nejnovějším vývoji v oblasti, se zvláštním důrazem na Evropský rok kulturního dědictví 2018.

Kandidatury na příští ceny mohou být předkládány od 15. května do 1. října 2017 prostřednictvím těchto [webových stránek](#).

KONTAKTY:

Europa Nostra

Joana Pinheiro, jp@europanostra.org, +31 70 302 40 55

Elena Bianchi, eb@europanostra.org, +31 70 302 40 58

Evropská komise

Nathalie Vandystadt,

nathalie.vandystadt@ec.europa.eu, +32 2 296 7083

Joseph Waldstein, joseph.waldstein@ec.europa.eu,

+32 2 295 6184

Barokní areál Kuks

Tomáš Řepa, repa.tomas@npu.cz

+420 724 663 614

Vzdělávací program v oblasti péče o české kulturní dědictví

Tomáš Řepa, repa.tomas@npu.cz

+420 724 663 614

VÍCE O OCENĚNÝCH PROJEKTECH:

[Informace a prohlášení poroty,](#)

[fotografie ve vysokém rozlišení](#) a [videa](#)

Twitter: [@europanostra](#)

[Stránky Kreativní Evropa](#)

Twitter: [@europe_creative](#)

[Stránky komisaře Navracsicse](#)

<https://www.hospital-kuks.cz/cs>

<http://www.pamatkynasbavi.cz/>

Vítězové ceny pro rok 2017

(v abecedním pořadí podle země)

Kategorie památková péče

- Barokní areál v Kuksu, Královéhradecký kraj, ČESKÁ REPUBLIKA
- Kaple Sv. Martina ve Starim Brode u Sisaku, CHORVATSKO
- Bílá pyramida, Řím, ITÁLIE
- Královská cesta, Filefjell, NORSKO
- Kostel a věž Clérigos', Porto, PORTUGALSKO
- Palác kultury, Blaj, Transylvánie, RUMUNSKO
- Staré město Karthaia, ostrov Kea, ŘECKO
- Opevnění paláce velmistřů, Rhodes, ŘECKO
- Pevnost Cap Enderrocat, Malorka, ŠPANĚLSKO
- Střecha trosek kláštera Sv. Juana v Burgosu, ŠPANĚLSKO
- Cromfordovy mlýny: budova 17, Derbyshire, VELKÁ BRITÁNIE

Kategorie výzkum

- Průzkum a restaurování Rodeho oltáře, Talin, ESTONSKO
- „Karnevalový král Evropy“, San Michele all'Adige, ITÁLIE
- Piranesiho muzeum, Milán, ITÁLIE
- Průzkum a restaurování díla H.Bosche, 's-Hertogenbosch, NIZOZEMÍ

Kategorie mimořádný přínos při péči o kulturní dědictví ze strany jednotlivců nebo skupin

- Ferdinand Meder, Záhřeb, CHORVATSKO
- Jim Callery, County Roscommon, IRSKO
- Norská majáková společnost, NORSKO
- Zoltán Kallós, Transylvánie, RUMUNSKO

Kategorie vzdělávání, odborná příprava a osvěta

- Erfgoedplus: Online platforma pro kulturní dědictví, Hasselt, BELGIE
- Vzdělávací program v oblasti péče o české kulturní dědictví, Telč, ČESKÁ REPUBLIKA
- Projekt odkazu Paavo Nurmiho, Turku, FINSKO
- Iniciativa stará řemesla pro Gruzii, Tbilisi, GRUZIE
- *ilCartastorie*: Archívy vyprávějí, Neapol, ITÁLIE
- Centrum pro výtvarné umění a výzkum, Nicosie, KYPR
- Projekt Kulturní dědictví a bezbariérový přístup, Berlín, NĚMECKO
- Židovské kulturní dědictví: výukový program, Varšava, POLSKO
- Evropský magisterský program: strukturální analýza památek a historických staveb, Guimarães, PORTUGALSKO
- SAMPHIRE: námořní dědictví v západním Skotsku, VELKÁ BRITÁNIE

Ocenění Europa Nostra se uděluje také dvěma významným projektům ze zemí nezastoupených v programu Kreativní Evropa

Kategorie památková péče: Kılıç Ali Paşa Hamam, Istanbul, TURECKO

Kategorie výzkum: Sběrka časoměrných přístrojů Philippa Sterna, Ženeva, ŠVÝCARSKO

Barokní areál v Kuksu, Královéhradecký kraj

Projekt Kuks – Granátové jablko byl realizován Národním památkovým ústavem s podporou Evropského fondu regionálního rozvoje. Areál, založený na počátku 18. století, sestává ze sídla Františka Antonína Šporka, postaveného blízko léčivých pramenů nedaleko řeky Labe, dále z lázní, hospitálu, kostela, hřbitova, lékárny a rozlehlé zahrady s bylinkovými záhony, drobnou architekturou a fontánami. Na počátku projektu se značná část areálu nacházela v nevyhovujícím stavu, většina objektů nebyla způsobilá k užívání.

Areál představuje výjimečný příklad barokní architektury a interiérové výzdoby. Ideály své doby ztělesňuje svým zhmotněným symbolickým uspořádáním. Stavby zasvěcené mládí a životu, mezi něž řadíme zámek, divadlo a lázně, umístěné na jedné straně řeky, a objekty kostela, hospitálu a hřbitov, představující duchovní sílu, stárnutí a smrt na břehu druhém, dokládají barokní okouzlení protiklady, životem a smrtí.

Hospitál a lékárna mají pozoruhodnou historii. Svůj účel plnily od roku 1743 až do okupace Československa v roce 1938, kdy zde později byla zřízena župní polepšovna pro německé mladistvé delikventy. V druhé polovině 20. století objekty sloužily jako léčebna pro dlouhodobě nemocné a jako krajský archiv. Projekt Kuks – Granátové jablko, symbol znovuzrození, byl realizován s cílem vybudovat edukační centrum zaměřené na bohatou historii areálu, činnost hospitálu, prezentaci historického a moderního lékařství a na konání kulturních a uměleckých akcí.

„Obnova hospitálu Kuks, jako nedílná součást projektu ochrany budov a krajiny, je těch nejvyšších kvalit. Její víceoborový a mezioborový přístup považujeme za chvályhodný a měl by sloužit jako přesvědčivý příklad pro jiné projekty obnov v Evropě,“ uvedla porota.

„V evropském kontextu zastávají areál a jeho historie důležité místo, které vypráví příběh zprostředkovaný vlastním vzdělávacím programem. Podstatné je pokračující využití jeho lékařského poslání. Hospitály představují mnohdy složitý soubor překážek v rámci ochrany, jež se během potřebné obnovy a použití technologických postupů neustále vynořují. Kuks – Granátové jablko představuje řešení, které je dobře přizpůsobitelné novým stavebním požadavkům a uchovává to, co je v jeho historii přítomné,“ poznamenala porota.

Památky nás baví – vzdělávací programy v oblasti péče o české kulturní dědictví

Výzkumným projektem Památky nás baví se díky odhodlané a usilovné práci vytvořil komplexní systém programů zaměřený na zážitkové vzdělávání různých cílových skupin v oblasti péče o nemovité a movité kulturní dědictví. Přispělo tomu jak navázání úzké spolupráce Národního památkového ústavu s partnery z pedagogických fakult dvou univerzit v oblasti neformálního vzdělávání na všech úrovních, tak pevný metodický přístup. Výsledky pak byly šířeny na národní i mezinárodní úrovni.

Projekt Památky nás baví byl financován Ministerstvem kultury České republiky s cílem vytvořit kvalitní systém vzdělávání a vyučování v oblasti péče o kulturní dědictví v České republice. Tyto vzdělávací programy umožnily vhodné využití mnoha ze sta památek a objektů ve vlastnictví státu. V autentickém prostředí památek se také realizovala většina programů. Doposud se programů zúčastnilo přibližně 31 000 účastníků. V projektu bylo aplikováno několik metodických přístupů. Zejména využití pilotních projektů za účasti všech zapojených stran, tj. jak výzkumných pracovníků, tak cílových skupin, kteří společně vytvářeli interaktivní prostor nezbytný pro další vývoj programu. To vyústilo v intenzivní výzkumnou spolupráci mezi účastníky ze školských a dalších vzdělávacích institucí, jež výrazně napomohla implementaci projektu.

Programy zaznamenaly značný úspěch při zvyšování povědomí a oceňování péče o české kulturní dědictví a přispívají tak k prohloubení porozumění mezi účastníky a k větší snaze kulturní dědictví chránit. Tento význam projektu také porota vyzdvihla: *„Zastřešující přístup, jakým se prostřednictvím vzdělávacích projektů posiluje péče o kulturní dědictví, je skutečně působivý.“* Projekt odráží zahraniční směry ve vzdělávání v oblasti péče o kulturní dědictví, avšak byl stejně úspěšný i při vytváření vlastních inovačních strategií, které byly pozitivně přijímány v zahraničí a v akademických kruzích.

„Jedná se o první národní systematický přístup k propojení nejrůznějších kulturních a vzdělávacích center v České republice s programy šitými na míru pro konkrétní cílové skupiny, který se ukázal být mimořádným příkladem pro země celé Evropy čelící podobným problémům, a to zejména pro způsob, jakým se podařilo spojit odborníky s laiky, včetně dětí s nejrůznějšími vzdělávacími potřebami,“ zdůraznila porota.

Souvislosti

Cena Evropské unie pro kulturní dědictví / Ocenění Europa Nostra

[Cenu Evropské unie pro kulturní dědictví / Ocenění Europa Nostra](#) iniciovala v roce 2002 Evropská komise a od té doby je uděluje nevládní organizace Europa Nostra. Oceněny jsou nejlepší projekty z oblasti restaurování kulturních památek, výzkumu, managementu, dobrovolnických aktivit, vzdělávání a komunikace. Tímto způsobem cena přispívá k upevnění povědomí o kulturním dědictví jako strategickém zdroji evropské ekonomiky a společnosti. Cena se uděluje za podpory programu Evropské unie **Kreativní Evropa**.

Za posledních 15 let podalo **příhlášku 2 720** organizací a jednotlivců z **39 zemí**. Na prvním místě je **Španělsko** s 498 projekty, následované **Velkou Británií** (286) a **Itálií** (278). Co se rozdělení na kategorie týče, nejvíce přihlášek bylo podáno v kategorii památková péče (1 606), dále vzdělávání, odborná příprava a osvěta (457), výzkum (340) a mimořádný přínos při péči o kulturní dědictví ze strany jednotlivců nebo skupin a vzdělávání (317).

Od roku 2002 vybrala odborná porota **455 vítězných projektů z 34 zemí**. Pořadí zemí je v souladu s počtem podaných přihlášek. Na prvním místě je **Španělsko** s 61 oceněními, následované **Velkou Británií** (60), **Itálií** (37), **Německem** (29) a **Řeckem** (27). Také v kategoriích je na prvním místě památková péče (267), dále mimořádný přínos při péči o kulturní dědictví ze strany jednotlivců nebo skupin (67), vzdělávání, odborná příprava a osvěta (65) a výzkum (56).

Nejlepším projektům z výše uvedených bylo rozděleno také celkem 95 **grand prix** s cenou 10 tisíc euro.

Cena Evropské unie pro kulturní dědictví / Ocenění Europa Nostra dále posiluje postavení památkové péče v Evropě tím, že projektům poskytuje velkou publicitu, podporuje mezinárodní výměnu zkušeností a propojuje jednotlivé zúčastněné strany. Také vítězům cena přináší další výhody, jakými jsou větší (mezi)národní publicita, následné získávání finanční podpory či zvýšený zájem návštěvníků. Protože cena vyzdvihuje evropský charakter kulturního dědictví, vzrostlo povědomí i u široké veřejnosti. Cena je tedy klíčovým nástrojem v propagaci evropského dědictví.

Europa Nostra

[Europa Nostra](#) je panevropská federace neziskových organizací, kterou podporuje také široká síť veřejných institucí, soukromých společností a jednotlivců. Organizace zahrnuje více než 40 evropských zemí, a je tak důležitým hlasem občanské společnosti v oblasti ochrany a podpory evropského kulturního a přírodního dědictví. Europa Nostra byla založena v roce 1963 a je dnes považována za nejreprezentativnější síť tohoto zaměření v Evropě. Prezidentem organizace je renomovaný operní pěvec Plácido Domingo.

Europa Nostra se účastní kampaní za záchranu nejvíce ohrožených památek, míst a krajinných celků, a to zejména ve svém programu „7 nejohroženějších“. Kromě udělování výše zmíněných cen také vede strukturovaný dialog s evropskými institucemi, čímž se podílí na formulování a implementaci evropské strategie a politik, a koordinuje Evropskou alianci pro dědictví 3.3.

Kreativní Evropa

[Kreativní Evropa](#) je nový program Evropské unie, který podporuje kulturní a kreativní sektor, čímž napomáhá růstu zaměstnanosti a dalšímu růstu. Rozpočtem 1,46 miliardy euro na období 2014–2020 podporuje organizace v oblasti kulturního dědictví, divadla, výtvarného umění, interdisciplinárních oborů, publikování, filmu, TV, hudby a videoher, jakož i desetitisíce umělců a profesionálů z oblasti kultury. Díky dostupnému financování mohou podpoření působit po celé Evropě, rozšířit řady svých diváků a rozvíjet schopnosti požadované v digitálním věku.